GAZETA KRAKOWSKA

No. 22.

z KRAKOWA dnia 16 MARCA 1825 roku we SRODĘ.

Z Warszawy d. 7 Marca.

Kommissyia Centralna Likwidacyyna Krolestwa Polskiego.

W dalszym ciągu swych obwieszczeń z dnia 8 i 23 zeszłego miesiąca w pismach publicznych Nro 28 i 32 umieszczonych, w ktorych o przesłaniu do Władz kraiowych nowych dowodow poświadczaiących dla stron prywatnych, w zamian za Obligacyie Hypoteczne Skarbowe, oraz za Bilety Kassowe byłego Xięztwa Warszawskiego w Kommissyi Centralney Likwidacyyney, przed upływem terminu prekluzyynego złożone, zawiadomiła; donosi teraz stronom interessowanym, które Bony i Kupony Francuzkie, w skutek konwencyi Bajońskiey na dniu 10 Maja 1808 roku zawartey, przez Skarb Xięztwa Warszawskiego wydane, do Kommissyi Centralney Likwidacyyney przed upływem terminu prekluzyynego złożyły; iż w zamian za takowe nowe dowody, wygotowane już zostały, i te w dniu dzisieyszym dla Mieszkańców i Obywateli w Powiatach, właściwym Kommissyiom Woiewodzkim a dla Mieszkańców i Obywateli Miasta Stołecznego Warszawy, Urzędowi Municypalnemu Kommissyia przesłała; każdy przeto po odebranie wspomnionych dowodow do rzeczonych Władz udać się winien, ktore za uznaniem tożsamości osoby wręczone mieć będzie.

W Warszawie d. 1 Marca 1825 r.

Radca Stanu Prezes,
Kalinowski.
Sekretarz Jeneralny,
Starzyński.

Z Petersburga d. 2 Lutego d. K.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

Przez Naywyższy Ukaz z dnia 23 Stycznia, Cesarz Jegomość rozkazać raczył: iżby urządzenie, przepisuiące używać papieru stęplowego, ze stęplem szczegolnym, na oświadczenia, podawane do Komor celnych, nie rozciągało się do oświadczeń na towary pochodzenia Rossyyskiego, przeznaczone na wyprowadzenie.

Dom czasowego przytułku sierot które utraciły rodzicow w czasie powodzi Petersburga, otworzony przez N. Cesarzowę Jeymość Matkę, pod kierunkiem Rady opiekuńczey domow wycho-

wania, otrzymał następuiące ofiary: P. Hruby, medyk okulista Dworu Cesarskiego, 68 r. 75 k.; Xiężna Rohan 1000 frank., które na assygnaty czynią 948 r. 40 k., Hrabina Lawal 3000 r. Rada opiekuńcza czuie się obowiązaną do oświadczenia w imieniu nieszczęśliwych wdzięczności, do ktorey staią się pobudką te dobroczynne dary.

Kupiec Petersburgski Zubków, zamieszkały w Krasnojarsku, otrzymał medal złoty na wstędze orderu S. Anny, w nagrodzie za oddanie domu swego, 5000 rub. taxowanego, na lazaret bataliionowy załogi Krasnojarskiey.

W końcu roku przeszłego umarła w Krymie Baronowa Barbara Julianna Krüdener, z domu Baronowna Vietinghoffowna, (nar: w Rydze d. 11 Listopada 1764) znakomita w Europie swemi pismami i podrożami. Napisany przez nią przed 20stą laty romans "Walerya,, przeydzie do potomności obok wzorowych dzieł w tym rodzaiu.

Ze Lwowa d. 23 Lutego.

Dzisieysza Gazeta tuteysza donosi o nadanych przez N. Cesarza Jmci. patentach swobody: 1) Rudolfowi Bürkel Kupcowi w Medyolanie, za wynalazek nowey machiny do rafinowania cukru parą zamiast ogniem, tudzież nowego postępowania ku odżywieniu zwierzęcych węgli, ktore już do klarowania cukru użyte były; 2) Janowi Wagner, fabrykantowi wódek w Neulerchenfeld, na wynalazek przyprowadzenia do wrzenia, i w tym stanie utrzymywania wodek, spirytusu, likworu, octu i innych płynow, a to za pomocą przygotowania prostego, pieca sztowaego i wewnątrz każdego kotła mogącego bydź użytem; 3) Jerzemu Seuder młynarzowi w Schwechat, na wynalezek machiny do opychania zboża, i takowego z prochu i innych cudzorodnych części oczyszczenia, dania na młyn, tak, iżby odrazu piękną mąkę pozyskać, która prócz tego w stosunku dotychczasowego postępowania przy rowney ilości zboża okaże się w daleko większey ilości i lepszym gatunku.

Z Paryża d. 1 Marca.

Onegday prezydował Krol na radzie Ministrow, która trzy godziny trwała, a wczoray pracował z Hr. Villele.

Rozporządzeniem Królewskiem z d. 30 Stycznia służba tuteyszey gwardyi narodowey znacznie zmnieyszoną została. Czyniące służbę oddziały od każdego legionu zmnieyszone zostały do dwóch bataliionów (10 kompaniy.) Odwód w ostatniey tylko potrzebie wezwany bydź może do służby.

Prefekci i Podprefekci odebrali rozkaz wygotowania spisow Weteranow od roku 1816.

Ludwisarnia Królewska w Guerigny lać tylko ma same działa okrętowe.

Doniesienie niektorych pism tuteyszych, że d. 20 Marca odpłynie z Tulonu eskadra z 16 woiennych okrętow złożona, kończy się na odpłynieniu iedyney fregaty, na którey uda się P. Rigny do Lewantu, dla obięcia nad krążącemi tam Francuskiemi okrętami dowodztwa.

Nie poymuiemy (wyraża Dziennik Gwiazda) zkąd Angielska Gazeta Goniec powzięła wiadomość o Kongressie, ktory podług niey odbydź się ma w Paryżu. Wiadomość ta niezasługuie wcale na wiarę.

W pałacu Austryiackiego Posła przygotowane są dla Xcia Metternicha pokoie.

W Nancy założona została nowa szkoła leśnictwa.

Papavoine, który udawał mieć pomieszane zmysły podczas ostatnich badań, skazany na śmierć został. Na zapytanie po ogłoszonym mu wyroku, czyli ma co przeciw niemu powiedzieć, odpowiedział że nie; ale odwołuie się do sprawiedliwości Boskiey. Zresztą zdawał się bydź oboietnym i rzekł do swoiego Adwokata P. Paillet: "Dziękuie WPanu za obronę, i nad moią tylko matką ubolewam.,, Odprowadzony do więzienia, iadł podług zwyczaiu spokoynie obiad.

Ces. Rossyyski Szambelan, Xiążę Naryszkin, który 3 miesiące w Marselii bawił, znayduie się w drodze do Paryża.

Wygnany z swey oyczyzny były Regidor Madrycki, Hr. Goyeneche, umarł tu nagle czytaiąc przy łóżku chorey swey małżonki Gazetę. Wielu iego obecnych tu przyiacioł, pomiędzy któremi uważano Hr. Torreno i Jenerała Morillo, odprowadzili zwłoki iego do grobu.

Sądowi kassacyynemu przedstawione zostało d. 25 Lutego ważne pytanie do rozwiązania, to iest: czyli podpalaiący zaręczony dom przez kassę ogniową zasługuie iako podpalacz na karę śmierci. Nieiaki Petit za takowy czyn został przez sędziów przysięgłych w departamencie Mozy d. 7 Stycznia na śmierć skazany. Adwokat Berton utrzymywał przeciwnie; lecz sąd kassacyyny nie wchodząc w rozbiór tey materyi, uchylił wyrok z inney wcale przyczyny, to iest, że na liście sędziów znaydował się ieden niekwalifikowany. Ważne powyższe pytanie prawne nie iest więc dotąd rozwiązane.

P. Alexander Dumesnil wydał tu następuiące pismo: "Naród Francuzki i Król pociągnionemi bydź maią pod sąd za cierpienie ciągle wzrastaiącego spisku stronnictwa Jezuickiego.,,

P. A. Cadolle, który służył iako officer w woynie przeciw Rossyi w r. 1812 i kilka lat w mieście Moskwie mieszkał, wydaie 10 widoków litografowanych tego miasta, które kolorowane w wysokości 21, a szerokości 14 1/2 calów kosztować będą 320 Fr.

Piękny Egipski Sarkofak z zielonego granitu, który P. Drovetti do Marselii przysłał, przywieziony tu nakoniec został. Wewnętrzna i zewnętrzna iego płaszczyzna zapełniona iest hieroglificznemi napismi, z których (podług uwagi P. Champolion Figeac okazuie się, że wspaniałe to dzieło kunsztu było grobem Usirfthaos, syna Tausorpethekis i żony Talisis. Zmarły był kapłanem Ammona i Anubis, pisarzem w świątyni Phtha w Memfis, nadwornym kapłanem Psammerichos, a trzy lata kapłanem w Apis. Pomnik ten ma 2470 lat.

W ostatniem półroczu zeszłego roku nadeszło do tuteyszey ogólney dyrekcyi ubostwa w darach i odkazach 10 463½ Fr. iako kapitału, a 1650 Fr. iako prowizyi. W ostatniey znayduie się 200 Fr. dla gminy żydowskiey.

Z Madrytu d. 18 Lutego.

Stan zdrowia N. Króla znacznie się polepszył, nietylko spał poprzednich nocy spokoynie, ale nawet codziennie się

przeieżdza. Xżę Maxymilian Saski zabawi tu aż do końca lata. Xiężna Beiry, córka Krola Portugalskiego, zdaie się, iż na nieoznaczony czas założyła swoie mieszkanie w Hiszpanii. Edukacyią syna swoiego powierzyła X. Sarrano, byłemu redaktorowi Dziennika Restaurador.

Z Grenady przybyło tu kilkunastu urzędników, którzy ustne dać maią wyiaśnienie o zaszłych tam d. 20 Stycznia zaburzeniach. Rzecz iest ściśle dochodzona, ponieważ część żołnierzy złączyła się z ludem i żądała podobney do Francuzkiey reprezentacyyney konstytucyi.

Wyspa Kuba, iak niepewna wieść niesie, ogłosić się miała niepodległą i przyłączyć do ligi Mexykańskiey.

Jenerał kapitan Arragonii, Hr. Espanna, posłał do Francyi 200 Fr. na pomnik dla Jenerała Pichegru, a dla poległych pod Quiberonem Roialistow (gdzie nawet starszy iego brat zginął) 300 Fr.

Kommissyia woyskowa w Maladze wydała w Sierpniu r. z. następuiące wyroki: na śmierć skazanemi zostali: Wawrzeniec Gonzales, przezwany Pato, Mateusz de la Cruz, Antoni Gonzales, (który podczas wnyścia do Benhavis okrucieństwa popełnił), Antoni de Bilscher, Kasper Arrega, (którzy broń przeciw Królowi podnieśli) i Joz: Ant: de Mantos, który buntownicze odezwy do Gibraltaru zawiozł; na roboty galerowe: Józef Roio, Jochim Ballesteros, Jan Rodriguez (każdy z nich na lat 6), Jozef Rodrigo (na lat 8) i Franciszek Vielo (na lat dwa); Anglik Fressu, który buntownicze miał mowy, musiał w 3ch dniach Krolestwo opuścić. Czterech oskarżonych z braku dowodów z więzienia uwolnionych zostało.

Dowodzący w Kadyxie Francuzki Jenerał Foissac-Latour, poiechał w towarzystwie Konsula Angielskiego Brackenburg d. 6 b. m. do Gibraltaru, dla widzenia sławney tey twierdzy.

Z Londynu d. 25 Lutego.

W izbie niższey Parlamentu d. 22 proponował P. Goulburn, aby izba zamieniła się w wydział, dla naradzenia się nad bilem znoszącem towarzystwa w Irlandyi. Wniosek P. Hume, ażeby wszyscy urzędnicy w Irlandyi pod przysięgą oświadczyli, iż do żadnego z towarzystw nie należą, został po żywych sporach odrzucony. Bil nakazano drukować. Na wczorayszem posiedzeniu wniosła kommissyia niektore do tego bilu odmiany i trzecie iego odczytanie na dziś oznaczono. — P. O'Connel znaydował się wczoray pomiędzy słuchaczami w niższey izbie. Mowią, iż Minister Hr. Liwerpool pragnął go osobiście poznać, i że z tego powodu zbliżył się do niego Xżę Leister i podał mu rękę.

Do wyższey izby podano mnostwo prośb przeciw i za bilem znoszącem towarzystwa w Irlandyi.

P. Martin wniosł także wczoray w niższey izbie o zabronienie heców z niedźwiedziami i podobnych okrutnych wystawień. Izba dozwoliła mu wnieść w tey mierze bil. Na żądanie P. Hume wyznaczyła izba kommissyią do rozważenia ustaw zabraniaiących wywoz z Anglii machin.

Onegday poiechał Król do Windsoru. D. 22 mieli u J. K. Mci posłuchanie Hrabiowie Bathurst i Münster.

D. 28 b. m. Kanclerz Skarbowy wniesie do Parlamentu tegoroczni budżet.

P. Huskisson doniosł kupcom Liwer-

polskim, że Ministrowie, chcą wnieść do Parlamentu o zupełne uchylenie cła od potażu z Angielskiey Kanady i zmnieyszenie go od zagranicznego.

Podług Gazety Goniec Minister Canning zachorował na oziębienie; lecz już mu lepiey.

W Chatam spuszczony z warsztatu został nowy liniiowy okręt, Formidable na 84 dział, i założone podwaliny na nowy.

Wielu naszych Magnatów odebrali od Xcia Talleyranda zaproszenie znaydowania się na koronacyi N. Króla Francuzkiego Karola X. w Reims.

Podług Gazety *Morning-Chronicle* pomianey od tronu mowie w Parlamencie zayść miały takie okoliczności, że mieć mogą istotny wpływ na zagraniczne stosunki Anglii.

Związek między Londynem i innemi miastami państwa za pomocą parowych łodzi coraz bardziey się rozszerza, do czego szczególniey przykładaią się utworzone dwa nowe towarzystwa.

Cena osadniczych towarów znacznie się tu podniosła.

Kilkunastu kopalnianych dozorców z Kornwalis przyiętemi zostali do kopalni Mexykańskich z roczną płacą od 700 do 1000 Fs.

P. Gorvea z Madrytu stara się tu zaciągnąć dla Hiszpanii 200 mill. realów, ale mało znayduie widoków, chociaż ma zlecenie przyiąć za pewną kwotę obligacyy Stanów zamiast gotowizny, byle w układzie pismiennym niebyło o tem wzmianki.

O wyprawie do odkrycia północno-zachodniey przeprawy do Chin zawiera Gazeta w Dumfries wychodząca, co następuie: D. 16 b. m. Kapitan Franklin z swoim orszakiem odpłynął z Liwerpoola do Nowegojorku, dla rozpoczęcia ztamtąd trudney swey podróży, która zapewne lat 3 trwać będzie. Z Nowego jorku uda się Kapitan Franklin kanałem ieziora Erie przez ieziora Huronen i wyższe do twierdzy William, pierwszey posiadłości kompanii Hudsonbeyskiey, a ztamtąd do Vinipey, Athasca, ieziora Sclaven i Greshären. W ostatnim mieyscu zimować będzie wyprawa, gdzie powyższa kompaniia przysposobiła iuż dom i wszystkie potrzeby, oraz przysłte tam 16 zręcznych maytków z wszystkiemi narzędziami. Przeydzie 12 miesięcy nim wyprawa doydzie do punktu, od którego zaczenaią się odkrycia. Przetrzymawszy długą północną zimę, uda się Kapitan Franklin z dawnym swoim towarzyszem podróży P. Back i połową ludu swego na rozpoznanie rzeki Makenzie i brzegu zachodniego aż do drógi Behringa. — Z tamtąd Kapitan Beechy zawiezie ich na okręcie Blossom do Chin. — Na uyściu rzeki Makenzie oddzieli się druga część ludu od Kapitana Franklin, dla rozpoznania wschodniey okolicy aż do rzeki miedzianey. Botanista Pan Drumont i inny badacz natury znayduią się przy tey wyprawie. — Gdy Kapitan Franklin wysiędzie do Kantonu, Kapitan Beechy powróci do drógi Behringa, dla dania pomocy Kapitanowi Parry, ieżeli tam w śmiałey swey podróży przybędzie.

Wnuczka sławnego w woynie Amerykańskiey poległego Jenerała Wolf, nazwiskiem Anna Wetton, żyie ieszcze w Londynie w nader nikczemnem mieszkaniu. Ma blisko lat 80 i tak iest uboga, że tylko z iałmuzny się utrzymuie.

Nadeszły tu nakoniec Gazety z Buenos-Ayres do 23 Grudnia 1824, które zawieraią urzędowe doniesienia o zdarzeniach w Peru aż do 4 Października. Od bitwy d. 6 Sierpnia pod Junia niezaszła żadna stanowcza potyczka, wszelako Boliwar zawsze naprzod postępował, i woysko Cantaraca z wielką stratą cofać się musiało. Boliwar znaydował się d. 22 Sierpnia w Huanta, d. 29 w Huamana, d. 13 Września Kolumbiyskie huzary weszły do Andaguaylas. Z 14 Peruwiiańskich prowincyy ustąpili iuż Hiszpanie. Stratę ostatnich w ustępie podaią, do 4000 ludzi. Kolumbiianie są panami rzeki Apurimac. Boliwar odebrawszy niezawodne doniesienie o pobiciu Valdeza przez Olanetę, wszedł d. 3 Października do Chuquibamba. D. 11 Sierpnia oddział woyska Valdeza stoczył z przednią strażą Olaneta żywą utarczkę pod Laba. Jenerał Paez stoi z 8000 ludzi odwodu w Panama, a z Guaiaquil odpłynąć ieszcze miało 2000 ludzi dobrze uzbroionych do Peru. Peruwiańska siła morska składa się z 6 okrętów z 119 działami i 920 ludzi osadzonemi, a Hiszpańska z 5 okrętów z 139 działami i 1075 ludzi osadzonemi. D. 14 Października Peruwiańska fregata Prueba stoczyła 4godzinną walkę z okrętem Hiszpańskiem Azyia, w którey ostatni utracił wielki maszt i do zatoki Callao się cofnął.

Rząd Kolumbiyski wyznaczył towarzystwu kupców, którzy w tey Rzpltey założyć chcą osadę z Anglików, znaczną ilość gruntów.

Narodowy Kongres Rzpltey rzeki Plata zgromadził się uroczyście w Grudniu w mieście Buenos-Ayres i obrał sobie prezesa. W skutku tego zgromadzenia nastąpi zapewne traktat handlowy z Angliią i związki ligi połączonych Rzeczpospolitych południowey Ameryki będą dokładniey ustalone. Z wielu prowincyy nieprzybyli żadni deputowani, a z innych nie w oznaczoney liczbie. Ta okoliczność i inne, iak n. p. nieszczęsna zazdrość, która zaraz na początku okazała się przeciw tey Rzpltey, nie są pomyślną wróżbą dla Kongressu, ktory uważaią bydź raczey dziełem zagranicznego wpływu, niżeli skutkiem narodowych życzeń.

Z Bruxelli d. 28 Lutego.

N. Król oddał Gubernatorowi Wyższey Jsseli 24,000 ZH. do wsparcia mieszkańcow tey prowincyi, ktorzy naywiększe szkody przez powódź ponieśli. Podług urzędowych doniesień utopiło się tam 250 ludzi i 14,000 sztuk bydła.

Rozchodzi się tu pogłoska, iż zaślubienie Królewica naszego Fryderyka z Królewną Pruską naznaczona iest na dzień 21 miesiąca.

Tama pod Dungerdam naprawioną iuż iest aż do wysokości przechodzącey naywyższą powodź.

Z Utrechtu przybył tu okręt z pieniądzmi dla głównego Niderlandskiego towarzystwa wspieraiącego narodowy przemysł.

Stany Jeneralne uchwaliły żądaną od rządu kwotę 8 mill. ZH na naprawienie szkód przez powódź poczynionych.

Zapewniaią, iż Xżę Oranii na początku przyszłego miesiąca wyiedzie do Petersburga, dla przywiezienia wysokiey swey Małżonki do Niderlandow.

Z Kopenhagi d. 1 Marca.

Jutro zawdzieie Dwór nasz na 8 dni żałobę po zmarłym Xciu Gotayskim.

Od kilku dni okazała się tu wielka ochota do spekulacyy, zwłaszcza żytem, i zakupiono iuż znaczną ilość.

Mowią, że Krol zezwolił na oświecanie gazem ulic tuteyszey stolicy, i gazowa Angielska kompaniia podięła się oświecania.

Radzca rządowy Thaarup, który wydaie Gazetę *Dagen*, podiął się także na czas redakcyi Gazety *Skilderie*.

Bankier Rothschild iest tu oczekiwany.

Z Dronthe.m d. 9 Lutego.

W nocy z d. 1 na 2 b. m. nastąpiła tu z powodu połnocno-zachodniego wiatru powódź. Woda przedarła się przez wały na połnocną stronę miasta i podnalała domy. Pracowita klassa ludzi nay-więcey przez tę powódź ucierpiała; iednak na szczęście żaden człowiek nie utracił życia.

Pod Stavanger idzie połow śledzi bardzo pomyślnie. Z wzgorzow powyższego miasta widzieć się daie mnostwo wielorybów, na które rozpoczęto łowy.

Z Frankfortu d. 26 Lutego.

W Ems został niedawno właściciel zakładu litograficznego, nazwiskiem Stöwenfand, na żądanie Władzy Pruskiey w Koblentz, uwięziony, ponieważ dowiedziano się, iż usiłował fałszywe Tresorscheiny w bieg puścić. Takiż los spotkał wyiezdzaiącą na odwiedziny iego żonę.

Tuteyszy dom bankierski Rothschilda zawarł, iak mówią z Wielkoxiążęcym Sasko-Weimarskim rządem pożyczkę na pół mill. ZR. od którey prowizyia wynosi tylko 4 od sta, ale przez podział na raty do spłacenia wypadnie rocznie na 5 od sta.

Wielki Xżę Badeński otworzył d. 24 b. m. osobiście mową posiedzenia zgromadzenia Stanów Badeńskich.

Minister spraw wewnętrznych Xcia Elektora Heskiego wezwał władze kraiowe do odpowiedzenia na pytania następuiące: czyli nizkie ceny rozciągaią się iedynie na zboże lub inne płody rolnicze? czyli nizkie ceny przypisać iedynie należy obfitemu urodzaiowi roku zeszłego, lub uważać ie można iako przemiiaiące? i iakie tego przyczyny? Daley żądane iest obiaśnienie: dla czego przy powiększeniu ludności przez zaprowadzenie krowiey ospy, a zatem powiększenie komsupcyi, wypotrzebowanie zboża i handel zamiast zwiększenia się, ieszcze się pomnieyszyły. Oczekiwane są propozycyie do zmiany teraźnieyszego nieszczęśliwego stanu, iednak bez zmnieyszenia poddanym podatków, lub zamienienia ich na płody natury.

Z Emden d. 1 Marca.

Panuie tu dokuczaiący niedostatek wody. Nie wiele przez powódź niezepsutych cisternów są iuż po większey części wyczerpanemi. Od niejakiego czasu przywożą tuteysi szyprowie wodę z Emsy z okolicy Halte. Wiadro deszczowey wody płacone iest po 2 do 3 sztybrów, a przywożoney przez szyprow Emskiey wody po 1 sztybrze. Woda studzienna iest u nas rzadkością, i ubogie rodziny często uciekać się muszą do zepsutey przez wodę morską w studniach wody.

Z gruntów uchodzi woda z powodzi niższe tylko okolice znayduią się ieszcze zalane.

Z Włoch d. 15 Lutego.

Oyciec S. ponowił przepisy do zachowania ścisłego postu podczas teraźnieyszego Jubileuszu. Osoby maiące pozwolenie iedzenia mięsa, muszą potrawy przez ulice zakryte nosić kazać.

W Neapolu stracony publicznie został d: 12 Lutego wraz z swemi wspolnikami zaboyca Dyrektora policyi Giampietro, Michał Walczaro.

Z *Odessy d. 8 Lutego.*

Podług listów z Stambułu pod d. 1 b. m. nie potwierdziła się wcale wiadomość o wylądowaniu Ibrahima Baszy do Morei. Gdy od roku zapowiadane wylądowanie woysk Egipskich, nigdy do skutku nieprzyszło, przeto zaczenaią nakoniec Turcy wątpić o przesadnych nadzieiach, ktore w Baszy Egipskim pokładali. Jakoż dotychczasowe działania Ibrahima Baszy zdaią się bydź niepoiętemi i daią powód do rożnych domysłow.

Znany z dwoistości swey względem Greków i Turkow Basza Janiny, Omer Vrione, zrucił nakoniec maskę i wszedł w układy z Maurokordato, w moc ktorych Prewesa ma bydź Grekom oddana. Zdarzenie to wpływa niezmiernie do następney kampanii, ponieważ Porta będzie musiała wprzód upokorzyć Tureckiego buntownika, który z podstępem łaczy tęgość i dokładnie do odporu się usposobił. Nadaremnie usiłowała Porta pod różnemi powodami, nawet dla niego chwalebnemi, oddalić go ztamtąd, lecz on przewiduiąc swą zgubę, odrzucił wszelkie wywyższenie.

Poseł Francuzki Hrabia Guilleminot złożył d. 13 Stycznia Wielkiemu Wezyrowi, Selim Baszy, wierzytelny swoy list.

Od granic Tureckich d. 15 Lutego.

Z Chios donoszą pod dniem 14 z. m. że 26 Greckich okrętów i 4 walne statki natrafiły pod Cassos na Turecką fregatę prowadzącą 4 przewozowe okręty; fregatę spaliły i 3 z przewozowych okrętów zabrały. Pomiędzy Egipcyanami i Turkami na Kandyi nastąpiła kłotnia, i z obu stron krew przelaną została.

Porta ciągle wielkie czyni uzbraiania do następney kampanii i zakłada magazyny. D. 24 z. m. przybyli do Stambułu deputowani z wyspy Tasos i okolicznych z oświadczeniem Sułtanowi swey podległości. Trzey znakomitsi Kapitanowie Greckiey Albanii z Agrafa donieśli także Reszyd Baszy o swey podległości.

Do Montenegro przybyło kilku zagranicznych wysłańcow. Czynione tam są spieszne uzbraiania i wszyscy mowią o woynie. W Herzegowinie zachodzą zaburzenia, ktore zapowiadaią wielkie wypadki.

Zapewniaią, iż siła morska lepiey Greków wesprzeć może, niżeli pożyczki. Mowią nawet o pieniężnem wsparciu Grekow, ieżeli Porta wzbraniać się będzie uznania ich niepodległości.

Jeneralowie Francuzcy Boyer, Livron, Dieu i inni, którzy znayduią się w służbie Vicekróla Egipskiego, mówią o tym Wezyrze iako przyszłym Sułtanie. (Dziennik Paryzki Sporów.)

DODATEK DO № 22. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 16 MARCA 1825 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Plamy, które się ziawiły na słońcu d. 5 Lutego, zaszły na stronę słońca od nas niewidzialną dnia 14. A po upłynieniu przeszło 12 dni, pokazały się znowu d. 27. I bez odmiany mieysca zdaią się posuwać od brzegu wschodniego ku zachodniemu, znikły d. 11 Marca. Plamy więc te należą do rzędu tych, które odkryły wilny fenomen w świecie słonecznym, to iest: że ogromna bryła słońca, przeszło milion razy większa od ziemi, obraca się biegiem wirownym około własney osi od zachodu na wschód w przeciągu 25 dni. — Pilna obserwacyia tych plam w przechodzie przez południk, iako też figury ich uważane z brzegów i we środku słońca, widocznie przekonywaią, że słońce nie iest płaskie, iakiem się na rzut pierwszy oka wydaie, lecz kulą iak ziemia wolno w przestrzeni zawieszoną. Bydź może, że też same plamy pokażą się ieszcze raz z brzegu wschodniego słońca d. 23 lub 24 Marca.

W roku 1825, początek wiosny przypada d. 20' Marca o godzinie 10 minucie 34 wieczorem.

Wincenty Karczewski.

Z Wiednia d. 8 Marca.

JO. Kanclerz Dworu J. C. K. Mci i Stanu Xiążę Metternich przedsięwziął d. 5 b. m. podróż do Paryża, zkąd uda się do Medyiolanu.

Poseł Francuzki, Margr: Caraman odiechał ztąd wczoray do Paryża, zkąd w ciągu przyszłego miesiąca uda się także do Medyiolanu.

Z sprzedaży Wiersza, który Kommissarz naszey siły morskiey Meisl na tegoroczni obchód urodzin N. Cesarza napisał, muzykę do niego dorobił Spiewak teatru na Jozefsztadzie, Adolf Müller, Księgarze Antoni Straus i Karol Gerold bezpłatnie text i muzykę wydrukować kazali i nakoniec nieznaiomy dostarczył bezpłatnie papier, oddano tymczassowo Nadworney Radzie woienney 1160 ZR. w konwencyyney monecie, które autor wiersza poświęcił na fundusz wykształcenia niewidomych żołnierskich dzieci.

Z Berlina d. 8 Marca.

Odiechali ztąd: J. K. W. Królewic Niderlandski Fryderyk na powrót do Bruxelli, Xiążę Schönich-Carolath do Szląska, a W. Xiążę Meklenburgsko-Strelicki do Neustrelitz.

Przybyli tu: Gabinetowy Goniec Francuzki Dubois z Paryża, Gabinetowy goniec Angielski Heriland z Londynu i Gabinetowy goniec Neapolitański de Simme z Neapolu, tudzież przebiegł tędy Gabinetowy goniec Francuzki St. Roman z Petersburga do Paryża.

Z Hanoweru d. 5 Marca.

N. Król na pierwszą wiadomość o klęskach, które kray nasz przez burzową powódź d. 4 Lutego poniosł, raczył nietylko znayduiące się w kasach tuteyszych swoie pieniądze, żyto i drzewo środkowemu tuteyszemu związkowi wsparcia kazać oddać, ale nadto z własney szkatuły przysłał 2000 fun: szt: — W Londynie utworzył się związek do zbierania składek dla zniszczonych przez powódź nadbrzeżnych mieszkańców. Sądzą, iż J. K. W. Xiążę Jorku stanie na czele tego związku. — Wydana tu odezwa zachęcaiąca do składek, zawiera opis zniszczonych okolic. Xiężna Kambridgi, dla wsparcia nieszczęśliwych mieszkańców nadbrzeżnych, urządzić kazała lotteryią z robót swoich i dostarczanych przez Damy. Skutek odpowiedział dobroczynnemu celowi; zebrano z tey lotteryi 1538 talarów i 14 gr. w konwencyyney monecie; które środkowemu wydziałowi oddane zostały. — Skwapliwość wsparcia nieszczęśliwych naszych współziomków tworzy wszędzie związki dla zbierania składek.

Rozmaitości.

Małpy Astronomami.

(ciąg dalszy)

W nowym dykcyonarzu historyi naturalney, znayduią się następuiące wyrazy: "PP. *De la Condamine* i *Bouger*, widzieli oswoione małpy naśladuiące ich czynności, skoro wykonywali swoie obserwacye w celu wymierzenia ziemi; podobnie iak ci Akademicy, małpy utwierdzały znaki, uważały ciała niebieskie przez lunety, biegały do zegaru, brały pióro do pisania, naśladuiąc doskonale wszystkie poruszenia tych Uczonych Astronomów.. ...." P. *De la Condamine* zaś w *dzienniku podróży odbytey na równik*, opisawszy zabawy Amerykan w w prowincyach należących naówczas do Hiszpanii, tak mówi daley "Zabawy te były przerywane pantominami niektórych młodych *Metisów*, maiących talent naśladowania doskonale tego wszystkiego co widzieli, i co nawet nierozumieli: czego naówczas byliśmy naocznemi świadkami. — Widziałem ich pokilka razy pilnie nam przypatruiących się, gdyśmy brali wysokości słońca, dla urządzenia naszych Zegarów. — Było to dla nich wielką taiemnicą, dla czego obserwator na kolanach u stóp kwadransa, z przewróconą głową, wpołożeniu nieprzyiemnem, trzymaiąc w jednym ręku szkło okopcone, drugą dotykaiąc się szruby podstawy narzędzia, przenosząc naprzemian oko z lunety na podział, bieży do zegaru, przez pewne znaki na papierze, i znowu przyimuie swoie pierwsze położenie; naymnieysze poruszenia nasze nie uszły wzroku ciekawych naszych spektatorów: i w czasie gdyśmy się ich naymniey spodziewali, pokazali

się z wielkiemi wyrobionemi z drzewa kw dransami dobrze naśladowanemi, przedrażniaiąc nas z taką prawdą, że ia naypierwszy łatwo siebie rozpoznałem......„ Owóż więc te małpy, robiące obserwacye Astronomiczne, utwierdzaiące znaki, uważaiące lunetami Ciała niebieskie, biegaiące do zegaru, biorące pióro do pisania, lecz nieumieiące wykonywać rachunków!!!....

W następuiącym Numerze Gazety, czytelnicy dowiedzą się od samego P. *De la Condamine*, iakiego gatunku są te małpy.

Naywiększe Stopnie Ciepła i Zimna.

Dnia 13	Zimna	Stopni	„	—	$10\frac{1}{2}$.
„ 14	„	„	„	—	10.
„ 15	„	„	„	—	$11\frac{1}{2}$.
„ 16	„	„	„	—	9.

Teatr Narodowy.

W przyszłą Niedzielę d. 20 Marca r. b. na benefis Maryi Fiszerowey, danym będzie wielkie wznowione Melodrama z wcale nową Dekoracyią w Swiątyni Dagona Pana Schuster z Niemieckiego z Muzyką Pana Jana Karmazyńskiego, Kapelmaystra Wiedeńskiego w 3 aktach, i z stosownym do tego Baletem: *Samson Sędzia w Izraelu.*

Dnia 14 i 15 Marca 1825 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	11	—	10	—	9	—	8	—
— *Zyta*	6	—	5	15	5	—	4	15
— *Jęczmienia*	4	20	4	15	4	6	3	24
— *Owsa*	3	24	3	18	3	12	3	6
— *Jagieł*	15	—	14	—	13	15	13	—
— *Grochu*	5	15	5	—	4	15	—	—
— *Rzepaku*	16	—	15	—	14	—	13	—

W Gdańsku dnia 7 Marca.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	516	do	660.
Żyta	—	—	240	—	270.
Jęczmienia	—	—	140	—	270.
Owsa	—	—	142	—	180.
Grochu	—	—	270	—	300.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 129 Ciągnieniu dnia 16 Marca r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

56. 57. 17. 1. 27.

Przyszłe 130 Ciągnienie dnia 23 Marca r. 1825 przypada.

UWIADOMIENIE.

Karol Prokop Kaliga, Dentysta nadworny wielu znakomitych Domów, oznaymuie Prześwietney Publiczności, iż tu w Krakowie naydaley do 20 Marca zabawi. Ktoby więc iego pomocy potrzebował, raczy przysłać swoy adres do domu P. Drelinkiewicza w ulicy S. Jana pod Nrem 481 na pierwsze piętro.

DONIESIENIA.

Prezes Sądu Appellacyynego, Wolnego, niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stosownie do przepisu Art: 118 Kodexu Cywilnego, podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego, na domaganie się Rozalii Verpillot w Gminie 6tey Miasta Krakowa pod L. 756 zamieszkałey, wydał w dniu 20tym Stycznia r. b. Wyrok stanowczy, którym nieobecność Ludwika Józefa Verpillot przeszło od lat czterech żadney o sobie wiadomości niedaiącego, uznaną została. — W Krakowie d. 15 Lutego 1825.

Nikorowicz.

Raubach, Sekr: S. A.

W dniu 15 Marca r. b. 1825 o godzinie 9 ranney w Gmachu Sukiennice zwanym, odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacya, Kanap, Krzesełek, Stolików,

Kufrów, Komod, Biorek, Parawana jednego, &c. — Chęć zatym licytować maiących zaopatrzonych w gotowiznę podpisany Komornik na czas i mieysce oznaczone zaprasza. — W Krakowie dnia 12 Marca 1825 r. *Teodor Jaworski*, Kom. Sąd.

Gdy Licytacya ruchomości po dwa razy w Wsi Pogorzycach ogłaszana dla zaszłych przeszkod do skutku niedoszła, przeto takowa dnia 22 b. m. i r. o godzinie 10 z rana i 9 3 popołudniu ostatecznie odbędzie się. — Dnia zaś 18 b. m. i r. o godzinie 9tey ranney w Zydowskim mieście przy Krakowie pod L. 85 wydzierżawione będą dochody tegoż domu na lat dwa od daty Licytacyi zaczynaiące się.

W Krakowie dnia 12 Marca 1825 r. *Jarzyński*, Kom. Sąd.

Kommissyia Woiewództwa Krakowskiego

Podaie do publiczney wiadomości, iż Dobra Edukacyyne Sieborowice i Pielgrzymowice o mil trzy od Krakowa w Obwodzie Miechowskim położone są do wydzierżawienia pod następuiącemi głównieyszemi warunkami:

1mo. Dzierżawa zaczynać się ma z dniem 24 Czerwca 1825 r. a kończyć podług życzeń konkurentow w lat 3, 6, 9, lub 12.

2do. Opłata stała z tey Dzierżawy iest czynsz do kassy Obwodu Miechowskiego w dwóch połrocznych ratach uiszczany, kwotę Złp. 4180 wynoszący, oprocz tego do Dzierżawcy należy ponoszenie ciężarow wszelkich publicznych, a mianowicie:

Ofiary 1 /100 rocznie . . . . Złp. 384 gr. 10.
Liwerunku zwyczaynego rocznie Złp. 317 gr. 4, teraz o 1/3 część zniżonego do . . . . . . Złp. 211 gr. 14.
Szarwarku z zabudowań Dworskich . . . . — 18
Składki Ogniowey zwyczayney . . . . . — 45 — 22.
W r. z. do kwoty Złp. 114 gr. 9 podwyższoney Dziesięciny w naturze z gruntów Dworskich
W Sieborowicach Zyta korcy 38 garcy 11.
W Pielgrzymowicach ditto 18 — 3 i Dymowe do Gminy dokładać się powinna.

3tio Dzierżawca winien będzie wystawić kaucyią bądź w gotowiźnie bądź w assekuracyiach Skarbowych bądź legalną fidejussoryczną w kwocie Złp. 3000.

4to. Dzierżawca w przeciągu trzech miesięcy po terminie zwyczaynym nieprodukuiący przed Kommissyią Woiewodzką kwitu tak z opłaconego czynszu iako też z podatków utraci kaucyią i natychmiast od dzierżawy odpadnie.

Inne szczególne warunki są też same iakie służą do Dobr Rządowych.

Każdy więc chęć maiący dzierżawienia powyższych Dóbr obowiązany iest do dnia 15 Kwietnia r. b. podać wprost do Wysokiey Kommissyi Rządowey Wyznań Religiynych i oświecenia publicznego, opieczętowaną deklaracyią, w którey wyrazi korzyści dla funduszu Edukacyinego iakie oprócz powyższych opłat ofiaruie, bądź gotowizną, bądź bezpłatnem postawieniem Budowli gospodarskich, bądź innym iakim sposobem.

Na pewność dotrzymania deklaracyi pretendent z Województwa Krakowskiego złoży Vadium w Kassie głowny tuteyszey Złp. 1000 i Kwit do swoiey deklaracyi dołączy, z innego zaś Województwa Pretendenci Vadia swe w Kommissyi Rządowey Wyznań, złożą. — W Kielcach d. 4 Lutego 1825 r.

Radca Stanu Prezes
(podpisano) *Wielogłowski.*
Sekretarz Jlny
(podpisano) *Zamoyski.*

Podaie się do wiadomości publiczney, iż d. 28 Marca r. b. odbędzie się w Kancellaryi Państwa Tenczyńskiego, to iest: w Tenczynku, licytacyia wydzierżawienia oberży w Krzeszowicach z należącemi do niey inwentarskiemi rzeczami. Chęć licytowania maiący zechcą się z wadium w oznaczonem terminie i mieyscu stawić.